

Bolile diareice acute și toxiinfecțiile alimentare – actualități și măsuri de prevenire în sezonul estival

În perioada 02-31 mai 2022, în țară se va desfășura lunarul național de profilaxie a bolilor diareice acute (BDA), intoxicațiilor alimentare și holerei, în scopul promovării cunoștințelor privind maladiile cu factor de transmitere alimentar și hidric și măsurile de prevenire a cazurilor de boală și izbucnirilor în populația generală, cât și în colectivități organizate. În conformitate cu dispoziția Ministerului Sănătății nr.383-d din 26.04.2022, specialiștii în domeniu vor asigura organizarea mai multor activități de informare, educare și comunicare pentru populație și personalul instituțiilor vizate.

Bolile diareice acute prezintă o problemă de sănătate publică în creștere cu impact considerabil asupra sistemelor de sănătate și socio-economic. Aceste maladii contribuie în mod semnificativ la povara globală a bolilor și a mortalității.

Actualmente **peste 200 de boli** sunt cauzate de consumul de alimente sau apă contaminate cu bacterii, virusuri, paraziți sau substanțe chimice. Bolile diareice acute pot fi transmise prin intermediul produselor alimentare contaminate cu agenți patogeni la diferite etape a lanțului de producere, depozitare, transportare sau consum al alimentelor. Totodată, serviciile de apă și canalizare absente, inadecvate sau gestionate inadecvat expun persoanele la riscuri prevenibile pentru sănătate. Astfel, apa contaminată și condițiile de igienă deficitare pot determina transmiterea unor boli precum holera, dizenteria, hepatita A, febra tifoida etc.

La nivel global, anual aproape una din 10 persoane este afectată de boală diareică acută, ce duce la peste 420 000 de decese. Copiii sunt afectați în mod disproporționat, cu 125 000 de decese în fiecare an la persoanele sub 5 ani.

În Republica Moldova, anual se înregistrează cca.16-20 mii cazuri de BDA, inclusiv cu până la 10 decese printre copiii sub vârsta 5 ani și adulți. În structura morbidității, în 65-76%, predomină copiii de 0-17 ani; morbiditatea în mediul populației urbane este de 1,8 ori mai mare față de populația rurală. Anual, se înregistrează peste 20 izbucniri epidemice cu 5-10 și până la 300 persoane afectate.

Se menține riscul înalt de apariție a cazurilor indigene și de import a holerei în țară, a altor BDA datorită migrației intense a populației, inclusiv în regiuni nefavorabile la aceste infecții.

Situația prin BDA în țară se complică și din cauza contaminării biologice înalte a produselor alimentare, bazinelor acvatice deschise; neajunsurilor în respectarea igienei în locurile de educație/învățământ, odihnă, muncă și la domiciliu; practicilor privind locul de achiziționare al alimentelor, modul de pregătire și păstrarea acestora, locul consumului alimentelor etc.

În grupul BDA sunt incluse patologii cu mecanismul de transmitere fecal-oral (holera, dizenteria, infecția rotavirală, salmoneloza, febra tifoidă, yersinioza, etc).

Semnele clinice ale acestui grup de nozologii sunt diferite, dar sunt și semne comune, inclusiv febră până la 40°C, dureri în abdomen, grețuri, vomă, scaun lichid (cu sânge, mucus, apos), cu frecvență până la 20-30 ori pe zi, slăbiciuni generale, cefalee, etc. În unele cazuri, se dezvoltă septicemia, deshidratarea și respectiv, șocul toxico – infecțios. La copii, mai ales până la 1 an de viață, semnele clinice se dezvoltă mai repede decât la adulți și respectiv, starea sănătății se poate agrava în timp scurt.

Perioada de incubație este perioada de la pătrunderea agentului etiologic în organismul uman până la dezvoltarea semnelor clinice. La diferite forme nozologice această perioadă diferă de la 30 minute până la 3-7 zile, la yersinioză, febra tifoidă – până la 3 săptămâni.

Sursa de infecție pentru o parte din BDA (dizenterie, infecția rotavirală, febra tifoidă, etc.) este numai omul. Pentru alt grup de boli ca salmoneloza, yersinioza, febra paratifoidă B și C etc., în calitate de surse de infecție sunt și animalele, păsările, rozătoarele.

Răspândirea agenților cauzali ai BDA în mediul înconjurător este ubicuitară, astfel putem contacta agenții cauzali ai BDA în diferite locuri: transport, instituții publice, locuri de educație, instruire, muncă, odihnă, etc. Studiile efectuate au demonstrat afectarea imensă cu bacterii a butoanelor ascensoarelor, mânerelor de la ușă, scaunelor de toaletă în WC.

În Republica Moldova, creșterea sezonieră a morbidității prin BDA se atestă în perioada caldă (lunile iunie-septembrie) a anului. Omul se poate infecta pe cale alimentară, habituală și hidrică, respectiv, măsurile profilactice sunt îndreptate la întreruperea realizării mecanismului de transmitere a infecțiilor date. La unele nozologii (infecția rotavirală) se realizează și calea aerogenă de transmitere.

Atragem atenție, că tradițional în țară, în perioada mai-septembrie crește numărul ceremoniilor cu participarea mai multor persoane invitate – nunți, cumătrii, diferite serate, inclusiv de absolvire etc., respectiv sporind pericolul de apariție a focarelor de boli diareice acute, izbucnirilor de intoxicații și toxiinfecții cauzate de consumul produselor alimentare nesigure.

În acest context, **pentru prevenirea bolilor diareice acute, îndeosebi la copii**, este necesar de a respecta următoarele reguli:

- alăptarea naturală a copiilor mici cât mai mult timp;
- imunizarea copiilor contra infecției rotavirale;
- respectarea regulilor de igienă: spălarea mâinilor cu săpun după folosirea veceului și înainte de masă, până la pregătirea bucatelor. Este important de învățat copiii metoda corectă de spălare a mâinilor și de verificat cum se aplică;
- spălarea abundentă sub apă curgătoare a fructelor și legumelor ce se folosesc fără prelucrare termică;
- excluderea din alimentație a produsele alimentare ușor alterabile cu termeni expirat sau de calitate negarantată (vizual, organoleptic);

- evitarea procurării produselor alimentare și a materiei prime în locurile neautorizate, fără condiții de păstrare adecvate;
- curățarea și dezinfecția suprafețelor de bucătărie și inventarului (cuțite, platouri etc.) folosit la prepararea bucatelor;
- plasarea separată, respectând principiul de vecinătate, a produselor gata și materiei prime în frigider;
- folosirea ustensilelor de bucătărie separate pentru tranșarea produselor gata și materiei prime;
- respectarea regimului de prelucrare termică a produselor alimentare și termenii de păstrare;
- prevenirea pătrunderii în casă, mai ales la bucătărie a muștelor, insectelor de bucătărie, șoarecilor;
- utilizarea apei potabile doar din surse autorizate sau îmbuteliată;
- utilizarea pentru scăldat doar a bazinelor acvatice amenajate în acest scop.

La organizarea diferitor festivități se interzice:

- organizarea festivităților în localuri unde lipsesc condiții elementare de igienă (spălare a mâinilor, WC, seturi suficiente de veselă de bucătărie, capacități limitate de păstrare a produselor alimentare etc.);
- prepararea bucatelor cu 2-3 zile înainte de festivitate;
- folosirea ouălor, inclusiv de găscă și rațe pentru pregătirea cremelor și dulciurilor fără prelucrare termică;
- implicarea în procesul pregătirii bucatelor a persoanelor cu semne clinice de BDA și alte maladii infecțioase.

La plecare peste hotarele țării pe un timp îndelungat este necesar să:

- respectați permanent regulile de igienă personală;
- evitați să consumați apă, gheață sau produse alimentare dacă nu sunteți siguri că ele sunt inofensive.

În cazul apariției semnelor clinice de BDA nu se permite autotratementul, mai ales când aceste simptome se dezvoltă la copii. Recomandarea de bază este consultarea de urgență a medicului de familie pentru prescrierea tratamentului argumentat și adecvat în scopul evitării consecințelor nedorite.